

Ο διωγμός ενός σχολικού βιβλίου

της **Μαρίας Δρακάκη***

Ποτέ άλλοτε ένα σχολικό βιβλίο δεν συζητήθηκε τόσο στα ΜΜΕ, ποτέ άλλοτε δεν διαβάστηκε τόσο πολύ από κάθε πολίτη, ποτέ άλλοτε δεν έγινε σε τέτοιο βαθμό φερέφωνο πολιτικών αντιπαραθέσεων και σκοπιμοτήτων, όσο το βιβλίο Ιστορίας της ΣΤ' Δημοτικού που τέθηκε σε χρήση το φετινό σχολικό έτος 2006-07. Το συγκεκριμένο βιβλίο βρίσκεται και πάλι στο προσκήνιο μετά από τις διορθώσεις που έγιναν από τη συγγραφική ομάδα σε κάποια σημεία του και η τύχη του είναι μετέωρη. Ωστόσο είναι άτοπο και άδικο να διώκεται τόσο ασύστολα ένα βιβλίο απλά και μόνο επειδή προσπάθησε να αποχρωματίσει το μάθημα της Ιστορίας από εθνικές εξάρσεις και υπέρμετρους τοπικισμούς και να αναδείξει σε μαθητές και εκπαιδευτικούς ένα νέο τρόπο προσέγγισης της ιστορίας μέσα από τις ιστορικές πηγές όπου ο μαθητής θα μπορεί να αναζητήσει αλήθειες και μύθους, να συγκρίνει και να αξιολογήσει και θα μάθει να εντοπίζει θετικά και αρνητικά χωρίς να αρκείται στην πατροπαράδοτη «δημαγωγία» της ιστορικής αφήγησης του εκπαιδευτικού που σπάνια, όσο και να προσπαθήσει, αποφορτίζεται από την προσωπική του ιδεολογία για να γίνει ιστορικός λόγος. Η αμφισβήτηση του βιβλίου και οι ακραίες αντιδράσεις από διάφορους χώρους, ο συνεχής διωγμός του πριν καν αξιολογηθεί από την εκπαιδευτική κοινότητα ως προς τη μεθοδολογία του και την χρήση του ως διδακτικό εγχειρίδιο, αναδεικνύουν δυστυχώς την συντηρητικότερη τάση της κοινωνίας μας να εμμένει και να υποθάλλει ρατσιστικά απωθημένα, εκδικητικές εθνικιστικές υπερβολές, ανισότητες ως προς το φύλο. Τα σχολικά εγχειρίδια είναι εργαλεία που επιδιώκουν να διαμορφώσουν σκεπτόμενους πολίτες με κριτική σκέψη και άποψη, άτομα ικανά να σχηματίσουν μια πολυπρισματική θέαση της γνώσης. Σύμφωνα μάλιστα με τις γενικές αρχές του διαθεματικού ενιαίου πλαισίου προγράμματος σπουδών και των επιμέρους αναλυτικών προγραμμάτων (Δ.Ε.Π.Π.Σ και Α.Π.Σ) η καλλιέργεια π.χ. της εθνικής συνείδησης προϋποθέτει ότι οι μαθητές και αυριανοί πολίτες ενστερνίζονται την αξία της εθνικής ανεξαρτησίας αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα το ίδιο δικαίωμα σε όλους τους λαούς, όπως και τις αξίες της διεθνούς ειρήνης, της ασφάλειας και της συνεργασίας. Βεβαίως υπάρχει αναγκαιότητα για τη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας και της πολιτισμικής μας αυτογνωσίας καθώς προβάλλει ταυτόχρονα η ανάγκη της συνείδησης της καλλιέργειας του ευρωπαϊού πολίτη. Όμως υγιής εθνική συνείδηση διαμορφώνεται όταν οι μαθητές προσεγγίζουν με σεβασμό και χωρίς προκαταλήψεις, στερεότυπα και φανατισμούς τις εθνικές πεποιθήσεις και παραδόσεις τόσο τις δικές τους όσο και των άλλων.

Είναι σημαντικό να εξετάζεται και να αξιολογείται το σκεπτικό της διδακτικής ενός εγχειριδίου, η φιλοσοφία του, και να μην εκφυλλίζεται η καινοτομία στο βωμό των δήθεν ελλείψεων και των άστοχων λέξεων. Η διδακτική ακολουθεί τις εξελίξεις των καιρών. Γιατί όχι και στα εγχειρίδια της ιστορίας; Γιατί να μην δοκιμαστεί κάτι νέο που ξεφεύγει από τα παραδοσιακά στερεότυπα; Να δοκιμαστεί όμως και είναι σίγουρο ότι δεν θα κινδυνέψει η εθνική ακεραιότητα της χώρας μας (που πλήττεται από άλλου είδους χειρισμούς και ατασθαλίες) αν λ.χ. το κυπριακό είναι «ζήτημα» και δεν είναι «πρόβλημα». Ας μάθουμε επιτέλους στην Ελλάδα να ατενίζουμε σε ανοιχτούς ορίζοντες χωρίς να εγκλωβιζόμαστε σε κοντόφθαλμες πρακτικές και ανταγωνιστικότητες. Τα σχολικά εγχειρίδια δεν είναι πια διαμορφωτές συνειδήσεων, αλλά εργαλεία που πρέπει να υποστηρίζουν το δικαίωμα στο παιδί «πώς να μαθαίνει».

*η Μαρία Δρακάκη είναι εκπαιδευτικός, Διευθύντρια στο 20ό Δημοτικό Σχολείο Χανίων